

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
iz v Mariboru z pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

"Poduk v gospodarstvu bogati deželo."

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 34.

V Mariboru 5. decembra 1867.

Tečaj I.

Društvo sv. Mohorja in Debeljakova zapuš- čina.

(Konec.)

Ti možje v Ljubljani, ki petico pod palcem tiščijo, so bili in so še vedno tega mnenja, da se mora v Ljubljani nemški časnik osnovati. Mnenju teh mož je imel bivši "Triglav" in ima "Triglav redivivus" svoje življenje zahvaliti. Gotovo imajo prav, popolnoma prav v tej zadevi in bil sem velik protivnik opozicije, katero je mlajša naša inteligen- cija delala rajniku "Triglavu". Nemški list v našem mnenju pisan nam je posebej za Ljubljano, bi skoraj rekel, v ne- kterih stvarih bolj potreben nego slovenski, kajti večina na- ših narodnih in nenarodnih filistrov ali meželnov umeje še zmirom bolj nemški slovstveni jezik nego domačega, komur so bile, kakor vsakdo dobro ve, naše nesrečne šole do 1848. in tudi še do 60. leta krive. Ljubljana nam je važna, jako važna kakor glava našega naroda in mora na vsaki na- čin naša ostati, kakor je že Prag skoz česki. Značaj mesta se pa, kakor je znano, povsod v mestnem odboru in v žu- panu pokazuje. Za to se je treba v Ljubljani vsako leto pri volitvah boriti, zelo, jako zelo boriti, kajti na strani naših protivnikov stoji vlada in to zdaj z nepopisno energijo. Za take borbe nam je pa neobhodno treba nemškega organa, ki dan na dan "Laibacherici" odgovarja, kadar začne ona kot skrbna mati svoje neslane in neokajene manifeste prinašati. Treba bi bilo, da bi "Triglav" 3 krat ali naj manj vsaj 2 krat v tednu izhajal, enkrat je gotovo premalo, — da bi bil ostro energično pisan, posebno da bi bil sarkazem v polemiki dobro zastopan, v katerem je praška "Politika" ne dosegljiv mojster. Vrednik "Triglava" mora biti popol- na ma neodvisen, da ne bi z njim vsak naroden filister za- povedoval kakor je bilo pri rajniku "Triglavu"; dobro ime sedanjega vrednika nam je dovoljen porok, da bode zdaj v tej zadevi bolje. — Tudi ni potrebno, da bi se "Triglav" samo lokalno na Ljubljano oziral, temuč razprostira lahko svoje delovanje na blagi filisterium več ali manj vseh slo- venskih mest. Ako bode "Triglav" dobro vredovan, kogar se vsi nadjamo, nam lahko toliko koristi, kakor je že in še bode "Politika" Čehom in vsemu Slovanstvu.

Ali kakor ni "Politika" zastopnica češkega naroda, nego so "Nar. Listy", tudi "Triglav" ne more in ne sme biti, ako bi vsak dan tudi jutraj in zvečer izhajal, zastopnik na- šega naroda pred slovanskim svetom. Da so "Novice" temu poklicu leta 1847 popolnoma zadostile, bode vsakdo pritrdil, da pa "Novice" temu zahtevu 1867. leta več ne odgovarjajo, mislim, bode tudi g. dr. J. Bejweis dopustil. "Novice" so bile in bodo ostale prekrasen ljudski organ našega naroda, v tej zadevi jim ni, niti jim ne more, in niti jim ne bode nobeno javno glasilo konkurence delalo, ker so pregloboko vcepljene v srečo našega naroda. — To so bile, to so, in to bodo ostale "Novice", ali pa ne za dlako več kaj drugega. Ogromno občeslovansko vprašanje se je jelo gibati kakor veliki ocean pri začetku strašnega viharja, iztočno pitanje žuga vsaki dan napočiti, — in mi Slovenci se pri vsem tem, ki smo za božjo voljo vsaj vendar, če drugega ne, Jugoslo- vani, v svoji publicistiki držimo, kakor da bi se nas to čisto nič ne tikalo, kakor da bi se le nekaj "tamkaj doli v španj- ski deželi kuhalo! Če ne čemo, da bi šla povestnica preko nas na dnevni red, moramo poprej ko je mogoče v velikem javnem glasilu v vvodnih člankih svoje mnenje o slovanskem

ali vsaj jugoslovanskem vprašanju izrekavati. — Tega gla- sila nam pa veljavni in petični možje v Ljubljani, ko mis- lijo zdaj skoro "Triglavu" na noge pomagati, ne bodo na- pravili, niti niso kaj preveč disponirani k temu. Treba je toraj, da se stara misel spet poprime in da se narodna tiskarna vstanovi. Mesca julija se ni omenjenih 10.000 fl. podpisalo, ali zdaj ima Mohorjevo društvo v zapuščini ne- vmrlega Debeljaka zaklad, s katerim se lahko tega podvzetja precej loti sebi in celemu narodu na korist. In to, še en- krat rečem, precej brez odloga! Ako bi obravnavala za- puščinska predolgo trpela, naj si društvo na ta račun pene- zov preskrbi, da ne bi se tako važna narodna tiskarna več odlašala. Da bi se vsaj do novega leta že kaj sto- rilo!!! Te tisoče, ktere so štajerski rodoljubje že mesca julija podpisali, bi pa za osnivanje redakcije in dopisovalstva obrnoli, program in vredjenje lista bi se pa vzelo po črtežu izdelanem mesca septembra v ljublj. čitalnici, in ktereга ima, ako se ne motim, g. Levstik spravljenega. — Ako se ti 3 faktorji zjedinijo, imamo precej "Slov. jug." v sloven- skemu narodu pristojni obliki na nogah! Zdravimo se toraj, Slovenci! ako hočemo kot politički narod živeti! Ne za- ostajajmo za svojimi brati Hrvati in Srbi, katerih zadnjih je v Avstriji samo 1/4 miliona in zdržujejo brez subvencije 2 velika organa: "Zastavo" in "Napredek".

V Beču 25. novembra.

Epaminondas.

A. Kremlj.

(Poskus životopisne črtice.)

(Dalje.)

Nevednost materinskega jezika je grdoba in gujusoba za vsakega omiko si svoječega človeka, toliko večja za učitelja in voditelja narodu; kako hočeš pametno učiti ako nisi kos besedi, ktera ti je sredstvo učenju in modrovanju; pa dajmo, da te v tvoji žlobrodi nekako razume ljudstvo, *) kako se moreš ali smeš nadjati povoljnemu vspehu in ugodnemu na- sledku, če hrano ponujaš v nesnažui, umazani, blatni, skr- bani in odurni črepanji, namesto v lični, čedni, snažni skledi? Po vsem omikanem svetu se zahteva od govornikov točno in temeljito znanje jezika, bili se smela istega nevednost pri- zanašati razkladalcem nebeskega nauka? Nikdar in od ni- kogar.

Od Svetinj je bil K. premeščen v Ormož, kjer so početni trudovi in marljivost začeli sad donášati; tu namreč je zapel o štirih letnih časih ter spisal pesmi za vse nedelje po evan- geljih. Slovensčina v njih je zelo okorna in hrapava, toda kdo je v oni dobi gladko pisal naš prelepi, pa od knjižnikov neznan, zapuščen in zanemarjen jezik? Nekteri rokopiši teh pesmic so v rokah g. A. Stranjsaka, župnika v Veržuju. Or- mož sedaj srce modrost iz židovske "Presse"; dragi bralec! lahko tedaj sklepaš na njegovo političko mišljenje, značaj- nost, čistost zdravih nazorov, rodoljubje itd., kar je minole zime jasno pokazano o volitvi deželnega poslanca; samo dva sta glasovala za narodnjaka, vsi drugi so torili kadilo nem- škutarstvu, čeravno bi lahko na prste seštel Ormožane zna- joče nemščino za mali prvi red. Kakor se gode v Ptuj, tako se pleše v Ormožu. Vide kn. vl. stolništvo bister um

*) Vsaj psa tudi razume, kedar cvile po vratih draplje, ali kravo, kedar lačna mucka.